

En inblick i hur instrumenten upplevs av....

Sterilteknikerutbildningen 300 YH p, 2017

YrkesAkademin AB

Författare: Carl Paulsson

Handledare: Maria Hansby

Examensarbete/ Steriltekniker, 300 YH poäng vid YrkesAkademin AB, 2017.

Författare: Carl Paulsson

Antal sidor: 8

Titel: En inblick i hur instrument upplevs av...

Handledare: Maria Hansby

Datum: 17122018

Sammanfattning

Bakgrund

Steriltekniker är ett jobb som funnits länge, men utveckling har gått snabbt de senaste åren och kapaciteten har ökat väldigt. Instrumenten är sterilteknikernas fokus och hur de tas om hand är väldigt viktigt. De genomgår många processer innan de får användas igen. Funktionskontroll, en process som enligt lag måste göras. Sker funktionskontroller till den nivå som behövs? Vad tycker de som jobbar dagligen med instrumenten.

Mål och syfte

Målet är att redovisa hur olika personalkategorier, som jobbar med kirurgiska instrument, upplever kvaliteten, de kontroller och funktionen av instrumenten. Samt vilket inflytande i inköp av nya instrument de har.

Syftet är att få insikt i hur de som jobbar med kirurgiska instrument upplever dem. Samt se hur de båda är delaktiga i besluten om dem.

Metod

Enkäter skickades ut via mejl till ett antal sjukhus i Sverige

Resultat

Med de personer som deltog, så ser resultatet positivt ut. Men ändå så är det väldigt många som inte gör funktionskontroller i sina fulla bruk. Många svarar att de inte test använder instrumenten i olika material vid funktionskontroller.

Innehållsförteckning

Bakgrund.....	1-2
Mål och syfte.....	3
Metod	3
Resultat.....	4
Redovisning av svar ifrån enkät utskickad till operationssköterskor	4
Redovisning av svar ifrån enkät utskickad till steriltekniker	5
Diskussion och analys	6
Referenser.....	7

Bakgrund

Sterilcentraler är något som funnits länge, men utveckling har gått snabbt de senaste åren och kapaciteten har ökat väldigt. Själva yrket steriltekniker är något som är ganska nytt, då utbildning startades 2005. Sterilenheten har snabbt blivit en stor del av sjukhus världen över.

Sterilteknikenhet är en serviceenhet inom vården som finns för att ta hand om alla de instrument som de olika enheterna inte kan. Operationsavdelningen är en utav de avdelningar som måste ha en sterilteknikenhet, annars klarar de inte av sitt dagliga arbete.

Det är ganska självfallet då att kommunikationen mellan dessa två är något som är väldigt viktigt för att arbetet ska gå så bra och smidigt som möjligt. Att instrumenten under en operation ska fungera och inte skapa problem är också något som man känner ska vara självklart. Men så är inte alltid fallet. Det är viktigt att sterilenheten gör bra kvalitetskontroller av instrumenten samtidigt som operationspersonal också kontrollerar instrumenten till den nivå som tillverkarna instruerar.

Inom operation är det inte operationssköterskan som använder instrumenten mest, utan det är kirurgen själv. Kirurgen spelar en väldigt stor del i hur instrumentens livskvalité ser ut, då instrument lätt kan felanvändas och skadas under användning. Idag ingår det inte någon instrumentutbildning för dem. Så de lär sig inte om korrosion och hur instrument skadas.

Arbetet att ha hela och rena instrument blir mycket svårare då användarna kanske inte har den kunskap som behövs för att hålla instrumenten i ett gott skick.¹

Funktionskontroll blir då ett ytligare viktigt moment, då det finns en ökad riskfaktor

Skulle instrument visa sig ha något problem så gäller det att den kommunikationen finns så att detta inte återupprepas. Det skall finnas ett kvalitetsledningssystem, så att personal vet vad de ska göra och gå till väga. Det gör att personal arbetar på ett planerat sett och att problem i framtiden kommer att lösas liknade. Funktionskontroller ska göras på alla instrument, så att de säkert kan användas och inte går sönder. Funktionskontroll av instrument är något som kan göras väldigt olika beroende vad för typ av instrument det är. I det dagliga arbetet används det mängder av olika sorters instrument och alla dessa behöver kontrolleras på olika sätt. Många tester kan göras enkelt, men vid många instrument så behövs specifika material. Vid funktionskontroller så testas instrumentens olika delar, vid exempelvis en peang så kontrolleras det att den kan stängas rätt, att knäppena fäst korrekt, att den är bra spännd, då inte för spänd eller för slapp, samtidigt som man kan testanvända instrumentet i ett anpassad material för att se att instrumentetsett är säkert.

Dessa kontroller är något som måste göras enligt lag. (SOSFS 2008:1 (M) "Hälso- och sjukvårdspersonalen ska kontrollera de medicintekniska produkterna innan de används på patienter. Kontrollen ska göras enligt de av tillverkaren givna instruktionerna, om sådana finns." Detta gör att både operationspersonal och steriltekniker måste kontrollera på instrumenten. Det som skiljer sig åt är i operationssalen måste dessa kontroller göras i sterila förhållanden. Många av de viktiga funktionskontrollerna behöver göras osterilt, det är då viktigt att grupperna kan jobba tillsammans och gör sin del. ²

Mycket av arbetet inom vården fokuserar på att skydda patienterna och att undvika vårdrelaterade infektioner. Att instrumenten underhålls rätt ingår i detta arbete och kan ha en väldigt stor påverkan. Vikten av att instrumenten är hela och fungerande visar sig när något går fel. Ett instrument kan gå sönder under operation och på grund av det skada patienten. Exempelvis flisor av instrumentet stannar kvar i patienten eller att instrumentet som gick sönder hade en väldigt viktig roll och patienten skadas på grund av dess frånvaro.

Det är tyvärr så att dessa kontroller inte alltid görs till den nivå som är tvingande. Det kan då vara bra att få en insikt i hur vissa sterilenheter utför sina kontroller, samtidigt som det undersöks vad operationspersonalen tycker om instrumenten som används.

“Den hälso- och sjukvårdspersonal som ska använda och hantera medicintekniska produkter och, till dessa, anslutna informationssystem ska ha kunskap om vilka åtgärder som behöver vidtas för att begränsa en vårdskadas omfattning, när en negativ händelse har inträffat.” ³

Det gäller då att personal gör de nödvändiga kontrollerna på instrumenten innan dess användning för att förhindra att ytterligare skador ska ske som annars lätt kan ha undvikits. Denna undersökning fokuserar därför på att få en inblick i vad operationsköterkorna tycker om instrumenten samt vilka funktionskontroller som görs för att se om instrumenten får den uppmärksamhet och underhåll som behövs för att skydda patienterna ifrån obehövlige skador.

Mål och syfte

Målet är att redovisa hur olika personalkategorier, som jobbar med kirurgiska instrument, upplever kvaliteten, de kontroller och funktionen av instrumenten. Samt vilket inflytande i inköp av nya instrument de har.

Syftet är att få insikt i hur de som jobbar med kirurgiska instrument upplever dem. Samt se hur de båda är delaktiga i besluten om dem.

Metod

Informationsinsamlingen gjordes genom enkät. Den skickades ut till sjukhus i Sverige, till personal ifrån både operation och sterilenheten. Enkäten skickades via mejl och svarades genom internet. Totalt antal deltagare var 36, med 19 steriltekniker och 17 operationssköterskor.

Resultat

Enkäter skickades ut i Sverige till operationssköterskor och steriltekniker.

Redovisning av svar ifrån enkät utskickad till operationssköterskor

1 "Utför ni några kontroller på instrumenten innan operations start?"

Ungefär 90% svarade att de Ja, att de gör kontroller.

15 av 19

■ Ja ■ Nej

2 "kan du tänka på några specifika?"

De fick sedan en följdfråga. Av de som svarade så gjorde de flesta en synöverblick av instrumenten, så att allt ser helt, rent och fungerande ut. Några hade specifika instrument som de la extra fokus på.

3 "Hur upplever du antalet smutsiga och skadade instrument?"

Alla är eniga om att smuts och skador sällan finns på instrumenten inne i operationssalen. Det händer tydligen ibland, men inte i någon hög nivå. Att instrumenten är slöa svarar några mer och att det ofta upptäcks av kirurgen under operationen.

4 "Upplever du att instrumenten är av bra kvalitet?"

90% av de som svarade tycker att sina instrument är av en bra kvalitet.

15 av 17

■ Ja ■ Nej

5 "Känner du att det finns någon specifik faktor till det?" En följdfråga beroende på hur de svarade på frågan innan. Personal som tycker att de har bra kvalitet kände att detta var mest på grund av att de vid inköp köpt de lite dyrare men bättre instrumenten. Vissa tycker också att deras goda instrumentvård var en påverkan.

De som tyckte att instrumenten var av mindre bra kvalitet, ser att orsaken till detta är problemet att byta ut gamla instrument.

6 "Har ni inflytande vid inköp av nya instrument?"

70% av deltagarna känner att operationssköterskor tar del när de ska köpa nya instrument.

11 av 17

■ Ja ■ Nej

7 "Har ni några kriterier ni fokuserar på?"

Följdfråga, att kvalitén och funktionen är bra var något som de flesta tycker är deras första prioritet. Vissa köpte instrumenten tillsammans med kirurgerna så att de kan påverka.

8 "Vem tar hand om det?"

Följdfråga av nummer 6, till de som svarade nej. För dem så var det antingen den steriltekniska enheten eller en specifik avsedd person som var de som valde de nya instrumenten. Dessa två kunde arbeta tillsammans.

9 "Har ni någon del i beslutandet av kassering/reparation av instrumenten?"

95% av de som svarade har någon del i beslutandet.

16 av 17

■ Ja ■ Nej

De sista två frågorna var om hur deras kontakt med sterilcentralen fungerande och ifall de litade på att de gör de funktionskontroller som behövs. Vid båda fallen så var det 100% av de som svarade tycker att de har en bra kontakt och att de känner att sterilcentralen jobbar rätt.

Redovisning av svar ifrån enkät utskickad till steriltekniker

1. "Är funktionskontroll med i era dagliga rutiner?"

85% av deltagarna svarade Ja, att de gör funktionskontroller.

14 av 19

■ Ja ■ Nej

2. "Hur ofta funktions kontrollerar ni era instrument?"

Majoriteten av svaren visar att funktionskontroller av något slag alltid görs efter varje gång som instrumenten använts. Många gör även mer kontroller på vissa specifika instrument, ofta de mest använda. Några nämner att det är operationspersonal som informerar dem när instrument är slöa. Vissa har system som har koll på när de ska göra sina funktionskontroller och informerade om det.

3. "Har ni något system för att veta när ni ska funktionskontrollera?"

55% av de som svarade att de har någon form av system som hjälper.

De flesta ska göra kontroller varje gång instrumentet packas, några hade att instrumentet skulle blivit använt ett visst antal gånger innan det skulle funktionkontrolleras. Vissa tog hjälp av T-DOC för att hjälpa ha koll på när instrument ska kontrolleras.

10 av 19

■ Ja ■ Nej

4. "Vid vissa kontroller behöver man testklippa i material, är detta något ni gör?"

50% av deltagarna svarar att de gör de kontroller där man test använder instrumentet i anpassade material.

9 av 19

■ Ja ■ Nej

5. "Upplever du att instrumenten är av bra kvalitet?"

95% tycket att de har bra kvalitet.

18 av 19

■ Ja ■ Nej

6. "Brukar ni hitta många skador på instrumenten eller är det operation som rapporterar till er när de upptakt något"

Majoriteten svarar att fel på instrumenten upptäcks på båda fronterna, men framförallt på sterilenheten.

7. "Hur är kontakten mellan steriltekniska enheten och operation är?"

90% av deltagarna tycket att de har en bra kontakt med deras sterilenhet.

17 av 19

■ Bra ■ Dålig

8. "Har ni någon del i inköpanDET av nya instrument?"

70% svarar att de är med i inköpanDET av instrument.

De som svarade Ja fick följdfrågan om de har några specifika kriterier som de fokuserar på. Att instrumenten var av bra kvalitet och att de klarar av deras diskprocess var viktigt för dem. För dom som svarade nej, så är det antingen operation eller avdelningarna för sig som köper in instrumenten till sig själva.

13 av 19

■ Ja ■ Nej

9. "Har ni någon del i beslutandet av kassering/reparation av instrumenten?"

90% av sterilteknikerna känner att de har en del i dessa beslut.

17 av 19

■ Ja ■ Nej

Diskussion och analys

Genom de svar som gavs så visar de att de flesta tycker att de instrument de jobbar med är av en bra kvalitet. De känner båda att det är viktigt när de köper in nya instrument att dessa då är en kvalitet, som kommer att hålla länge samt klara av de processer som instrumenten kommer utsättas för. Operationssköterskorna tycker att instrumenten är hela och rena, vilket visar också på att de funktionskontroller som görs fungerar. Det enda problemet som jag kan se är att det var så många som nämnde att slöa instrument var något som ofta upptäcktes i operationssalen under operationen. Många av sterilteknikerna valde att inte testklippa i material för att se deras skärpa exempelvis saxar. Jag observerar att de flesta känner att bra kvalitet för dem är instrument som håller länge och är dyra. Jag känner att de billigare instrumenten inte är mycket sämre, men det gäller att vara medveten om vad för instrument som används och att de billigare kommer att behöva bytas ut tidigare och skadas lättare.

Funktionskontroller visade sig att de flesta gör till en hög grad. De har sina egna rutiner när det är dags att kontrollera, vissa gjorde varje gång och andra med ett specifikt mellanrum. Det var några som tog hjälp utav ett datorsystem, T-DOC, som informerar dem när det är dags för funktionskontroll. Personligen så känner jag att ett datorsystem för att informera om och när funktionskontroller ska göras är det bästa sättet. Datorn är redan en stor del i det dagliga arbetet och att ha ett system som informerar när något ska göras istället för att varje person ska individuellt komma ihåg något, tror jag skulle underlätta arbetet. Kanske göra att det blir bättre, då alla skulle arbeta på samma sätt.

De flesta kände att de har någon sorts inflytande över instrumenten som används och det är positivt. Då båda personkategorierna kommer vara en stor del i dess omhändertagande, så gäller det att de kan vara med och påverka så instrumenten kommer att passa in i de processer som de kommer utsättas för

När det gäller metoden, så finns det bättre sätt. I efterhand känner jag detta ännu tydligare. Enkäter i sig har sina egna svagheter och styrkor. I detta arbetet kändes svagheter av mer än styrkorna. En positiv del med enkäter är att de är väldigt lätta att skicka ut till många och dessa personer kan då svara om de vill eller inte, vid en passande tid. Samma sak speglar sig en del i de negativa delarna. En person som får en enkät skickad till sig måste inte svara. De flesta enkäter, som i detta fallet, är frivilliga och de gör att det inte går att veta hur många som kommer att svara i förväg. I detta arbetet skickades enkäter ut i hela Sverige till olika enhetschefer/verksamhetschefer och de valde sedan, om de ville, att vidarebefordra enkäterna till sina arbetare. Då målet var att få generell information av två arbetsgrupper, så blir inte svaren så tydliga när endast 36 personer svarar. Troligen behövs det rätt kontakter och mer planering, så att rätt personer får tillgång till enkäterna.

Vid enkäter kan inte deltagarna be om tydligare frågor och det gör att frågor kan missuppfattas, ett problem som påverkar resultatet. Det märks av mer när deltagarantalet är lägre. Frågorna behöver då vara bra formulerade och relevanta för målet. Något som kanske inte uppnåddes i bästa grad i detta arbetet.

Annars av de svar som gavs, så tycker jag att de visar en positiv bild. Nästan alla är nöjda och de arbetar för att bibehålla en bra kvalitet.

Referenser

---

¹ ” Har opererande specialistläkare instrumentutbildning?”

<https://www.solleftea.se/download/18.407dd2f513aff60d4d71747/1487693559971/HAR+OPERERANDE+SPECIALISTL%C3%84KARE+INSTRUMENTUTBILDNING.pdf>

² SOSFS 2008:1, Socialstyrelsens föreskrifter om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården, <http://www.socialstyrelsen.se/sosfs/2008-1>

³ SOSFS 2008:1, Socialstyrelsens föreskrifter om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården, <http://www.socialstyrelsen.se/sosfs/2008-1>